

POIENILE CU NARCISE DIN DUMBRAVA VADULUI

DE

ION ȘERBĂNESCU

Cine a străbătut în lung Tara Oltului, cuprinsă între Olt și masivul impunător al Munților Făgărașului, a putut distinge un colț deosebit prin caracteristicile lui.

Din munții sălbatici și abrupti se prăvălesc pîraie și pîrăiașe, care-și strecoară prin cîmpie apele limpezi cristaline, grăbindu-se spre bătrînul Olt.

Satele, răspîndite pînă sub munte, poartă pe case enorme cuiburi de berze.

Solul este, în majoritatea cazurilor, cenușiu-gălbui, format pe depozitele de pietrișuri ale unor immense conuri de dejecție ce s-au întrepătruns și suprapus pe tot întinsul cîmpiei la sfîrșitul ultimei glaciațiuni care a stăpînit Munții Făgărașului.

Cu multe sute de ani în urmă, acolo domnea pădurea.

Omul însă a schimbat total fața locurilor, înlocuind-o prin culturi agricole, întinse suprafete cu finețe de un verde viu, picurat cu mii și mii de scînteieri de floare, sau izlazuri în care satele își poartă monoton cirezile de vite.

Acum, numai în lungul apelor și pe terenurile mlăștinoase, răspîndite în toată Tara Făgărașului, se întîlnesc pîlcuri de anini, iar stejarul, care ocupa odinioară aproape toată cîmpia, a devenit o raritate.

Cîteva culmi care coboară din munte, prelungindu-se în cîmpie, poartă pe ele mai spre munte, păduri de gorun cu stejar, fag, carpen și uneori chiar brad.

În cîmpia aceasta, cam la jumătatea drumului dintre munte și Olt, în dreptul comunei Șercaia, natura a păstrat una din splendorile țării noastre, «Dumbrava Vadului — Dumbrava cu coprine», cum numesc localnicii narcisele de cîmp, sau zarnacadele cum le mai spun moldovenii (fig. 1).

Este o pădure de stejari dumbrăvită, cu poieni mari și răiști, care din mai și pînă în iunie albesc de bogăția florilor de coprine (*Narcissus stellaris* Haw.).

Spre ea pornesc în fiecare an zeci de mii de admiratori, care vin din diferite colțuri ale țării să-și desfete privirea în frumusețile naturii, adevărate rarități ce merită să fie păstrate pentru generațiile ce vor veni după noi.

Atât de frumoase sunt aceste poiensi, atât de multe sunt coprinele, care îmbălsămează atmosfera cu parfumul lor suav, încît parcă nici nu-ți vine să te apropii prea mult, să pătrunzi printre ele.

Localnicii le păstrează cu mult respect. Rar vezi copii, îndrăgostiți de floare, rătăciți prin imensul parc pe care natura îl oferă admirației noastre.

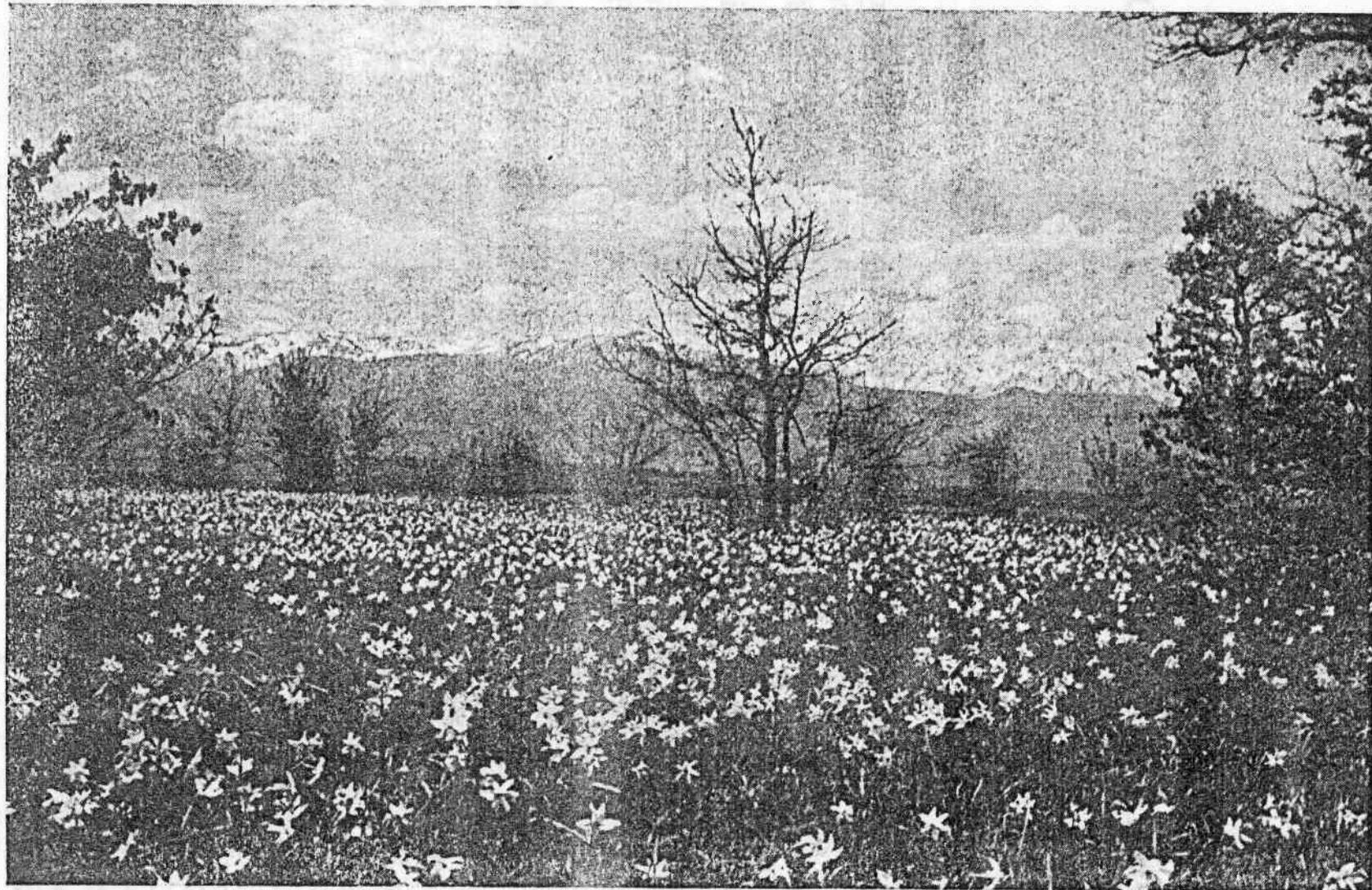

Fig. 1. — Poienile cu narcise de la Dumbrava Vadului. În fund Munții Făgărașului (foto J. Fischer).

Atât de mult este prețuit acest parc natural, care în realitate este loc de fineață pentru locuitorii din comuna Vad, încit aceștia să sărbătoarea lor cîmpenească (Maialul) de la 21 mai, pe o colină cu mesteceni, de la marginea vestică a Dumbrăvii. Cum coprinele nu sunt mîncate de vite, iar finul este foarte puțin hrănitor, ei ar putea să se desfete prin acest covor moale, smălțat și parfumat.

Mulțimea neobișnuită a coprinelor, îmbinarea dintre vegetația lemnosă și cea ierboasă, combinațiile care contribuie la alcătuirea integrală a covorului vegetal, legătura dintre condițiile solului și vegetației etc., ne-a determinat să încchinăm o parte din timp acestui colț fermecător, spre a înțelege și a face cunoscută vegetația în tot complexul ei.

Pădurea este instalată pe o suprafață cu slabe depresiuni, în partea de est mărginită de Valea Scurtă și străbătută de pîrăul Răchiții, affluent al acesteia, ambele cu albii adânci de 1—2 m.

Spre nord își au obîrșia alte două pîraie, cam din mijlocul pădurii, unul care se varsă în Valea Scurtă și altul în pîrăul Zimbrița, care se varsă la rîndul lui în Valea Seacă. Toate acestea au un debit mic de apă și curg foarte încet spre nord, către Olt (fig. 2).

În general solul podzolic brun-gălbui, pseudogleizat este înmlăștinat sau umed, cu excepția locurilor mai ridicate și a celor din apropierea pîraielor, unde s-a produs drenarea prin adâncirea patului văilor.

Pădurea, cu cîteva decenii în urmă — după spusele localnicilor — era mai deasă. După rărire, datorită unui strat impermeabil din adâncime, s-a declanșat un proces de înmlăștinare care se menține prin abundența precipitațiilor din Depresiunea Făgărașului.

Cantitatea de apă din sol contribuie foarte mult la variația covorului vegetal în ceea ce privește prezența unor asociații care ocupă suprafete mai mici sau mai mari.

Dumbrava, ca specii lemnioase, este constituită din: Quercus robur, dominant, care apare ca rărituri, arbori izolați sau în pîlcuri și mai puțin în desiguri, sub care, excesul de apă fiind epuizat de către copaci, se dezvoltă o vegetație care caracterizează pădurea de Quercus robur din toată Depresiunea Făgărașului.

Astfel, la umbra pădurii se dezvoltă: Festuca rubra, Luzula nemorosa, Anemone nemorosa, Melampyrum pratense, Sympyrum tuberosum, Primula officinalis, Erythronium dens canis, Majanthemum bifolium, Pulmonaria mollissima, Galium schultesii, Astrantia major, Pteridium aquilinum, Doronicum austriacum, Moehringia trinervia, Aegopodium podagraria, Viola silvestris, Myosotis silvatica, Dryopteris filix-mas, Carex brizoides, Platanthera bifolia, Valeriana officinalis, Pedicularis campestris.

Specii lemnioase, în afară de stejar, întîlnim mai ales în locuri deschise, unde umezeala este mai accentuată. Astfel acolo cresc: Populus tremula, Betula verrucosa, Frangula alnus, Viburnum opulus, Salix cinerea, S. rosmarinifolia, Rosa canina.

Interesant este că, pe un teritoriu restrins, în Dumbrava Vadului se află concentrată, în bună parte, vegetația din Cîmpia Făgărașului. Astfel pîraiele sunt străjuite de anin, însotitorul fidel al tuturor cursurilor de apă de acolo. Pe maluri, unde umezeala din lungul văii sporește umezeala atmosferică, Quercus robur adăpostește o vegetație caracteristică făgetelor. Iată două faciesuri: unul din care se evidențiază asociația de Festuca rubra cu Luzula nemorosa și Astrantia major și cel de-al doilea în care asociația de Festuca rubra este invadată de Cytisus leucotrichus.

<u>Festuca rubra</u>	2.2	.1	<u>Anthoxanthum odoratum</u>	+.1	+.1
<u>Astrantia major</u>	2.2	.1	<u>Poa pratensis</u>	+.1	+.1
<u>Luzula nemorosa</u>	1.1	.1	<u>Veronica chamaedrys</u>	+.1	+.1

<u>Sympyton tuberosum</u>	+.1	+.1	<u>Genista tinctoria</u>	+.1	+.1
<u>Galium schultesii</u>	+.1	+.1	<u>Platanthera bifolia</u>	+.1	+.1
<u>Galium vernum</u>	+.1	+.1	<u>Potentilla alba</u>	+.1	+.1
<u>Anemone nemorosa</u>	+.1	+.1	<u>Pulmonaria mollissima</u>	+.1	+.1
<u>Anemone ranunculoides</u>	+.1	+.1	<u>Doronicum austriacum</u>	+.1	+.1
<u>Delphinium intermedium</u>	+.1	.	<u>Moehringia trinervia</u>	+.1	.
<u>Campanula persicifolia</u>	+.1	.	<u>Aegopodium podagraria</u>	+.1	.
<u>Campanula patula</u>	+.1	.	<u>Holcus lanatus</u>	+.1	.
<u>Viola silvestris</u>	+.1	.	<u>Polygonum bistorta</u>	+.1	.
<u>Ranunculus auricomus</u>	+.1	.	<u>Potentilla alba</u>	+.1	.
<u>Listera ovata</u>	+.1	.	<u>Euphorbia angulata</u>	+.1	.
<u>Dryopteris filix-mas</u>	+.1	.	<u>Crocus</u> sp.	+.1	.
<u>Scrophularia nodosa</u>	+.1	.	<u>Primula officinalis</u>	+.1	.
<u>Rumex acetosa</u>	+.1	.	<u>Cytisus leucotrichus</u>	.	2.2
<u>Veratrum album</u>	+.1	.	<u>Phyteuma</u> sp.	.	+.1
<u>Carex brizoides</u>	+.1	.	<u>Melampyrum pratense</u>	.	1.1
<u>Narcissus stellaris</u>	+.1	.	<u>Lysimachia vulgaris</u>	.	+.1
<u>Peucedanum oreoselinum</u>	+.1	.	<u>Potentilla tormentilla</u>	.	+.1
<u>Valeriana officinalis</u>	+.1	.	<u>Pteridium aquilinum</u>	.	+.1
<u>Majanthemum bifolium</u>	+.1	.	<u>Poa nemoralis</u>	.	+.1
<u>Ranunculus acer</u>	+.1	.	<u>Hieracium umbellatum</u>	.	+.1
<u>Erythronium dens canis</u>	+.1	+.1	<u>Viola canina</u>	.	+.1
<u>Ajuga reptans</u>	+.1	+.1	<u>Viburnum opulus</u>	.	+.1
<u>Myosotis silvatica</u>	+.1	+.1	<u>Frangula alnus</u>	.	+.1

Aci apar elemente din subzona fagului: Luzula nemorosa, Astrantia major, Sympyton tuberosum, Platanthera bifolia, Listera ovata, Doronicum austriacum, Delphinium intermedium, Campanula patula, Dyropteris filix-mas, Pteridium aquilinum, Veratrum album, Majanthemum bifolium, Primula officinalis, Polygonum bistorta și foarte rar Vaccinium myrtillus.

Dintre acestea Luzula nemorosa și Melampyrum pratense formează pâlcuri mai mici sau mai mari.

Cea mai întinsă și mai interesantă este asociația care alcătuiește poienile cu coprine, Narcissus stellaris Haw. (N. angustifolius auct. non Curt., N. radiiflorus auct. non Salisb., N. serior-florens Schur.).

Aceasta este socotită de unii autori ca o subspecie a speciei N. poeticus L., narcisa care se cultivă în toate grădinile, de care însă se deosebește net prin tulpinile mai subțiri și mai gingeșe, prin frunzele cam pe jumătate mai înguste și prin florile de obicei mai mici și cam lung pedunculate. Tepalele (piesele perigonului) sunt alungit eliptice, îngustate la bază, ascuțite și nu se acoperă unele pe altele. Gulerășul foarte scurt, este galbui, mărunt crestat și tivit cu un fir roșu; staminele de obicei ating marginea acestuia (fig. 3).

Asociația care constituie aceste pajiști cu coprine o numim **Nardeto-Molinietum-Narcissetosum stellaris** întrucât trei sunt speciile componente ale fondului.

Asociația, după ecologia speciilor componente, în general este mezo-helofilă, pe soluri podzolice cu slabă înmlăștinire. Înmlăștinirea este indicată de: Juncus effusus, J. conglomeratus, Carex leporina, C. caespitosa, C. stellulata, Ranunculus flammula, Galium palustre, Myosotis palustris, Deschampsia caespitosa, Agrostis canina, Molinia coerulea, Lychnis flos-cuculi, Lysimachia vulgaris.

Podzolirea, combinată cu înmlăștinirea, este indicată de Potentilla tormentilla și Hypericum humifusum. Veratrum album și Polygonum bistorta sunt specii coborîte din munte, pe care le putem considera de asemenea indicatoare (fig. 4).

Nardetul este pe alocuri pe cale de instalare, fiind evoluat din mlaștinile care au secat, sau progresează pe locuri mai mult sau mai puțin plane, unde din

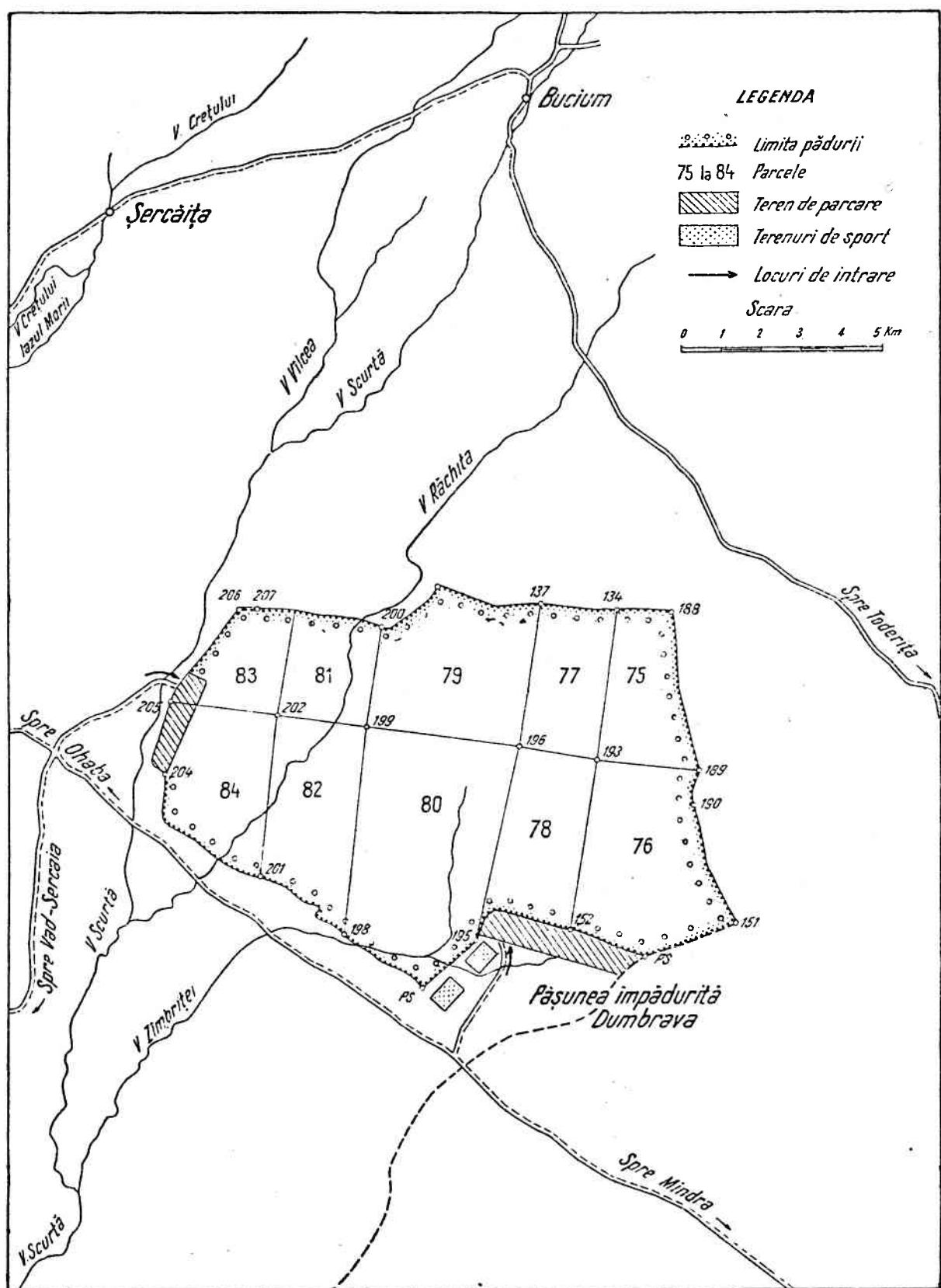

Fig. 2. — Schița rezervației naturale de la Dumbrava Vadului.

cauza cantității mari de precipitații și a umidității atmosferice excesive, solul este în permanență umed. În asemenea situație specială, condițiile oferite fiind foarte apropiate celor de mlaștină, vegetația poate evoluă ușor spre *Nardetum strictae*, încât noi ne întrebăm dacă asociația pentru care am declarat Dumbrava Vadului monument al naturii (***Nardeto-Molinietum-Narcissetosum stellaris***) nu va evoluă după un anumit număr de ani într-un *Nardetum strictae*, compact, cum este de exemplu acel din Depresiunea Băii Mari.

Din observațiile noastre amănunțite asupra acestei asociații și asupra asociației de *Nardus stricta*, în general, cu toate variațiile ei, avem convinsarea că în Dumbrava Vadului asociația cu *Narcissus stellaris* se va menține multă vreme.

Nardus stricta este o specie iubitoare de lumină; de aceea se întâlnește în diferite stațiuni, pe locuri neîmpădurite, plane sau slab înclinate, alcătuind aproape singură asociații masive. Cind altitudinea este mai mare, ea alege expoziția sudică și estică. Urmărind dezvoltarea asociației în raport cu cantitatea de lumină, se poate observa cum *Nardus stricta* se rărește pe măsură ce umbra crește.

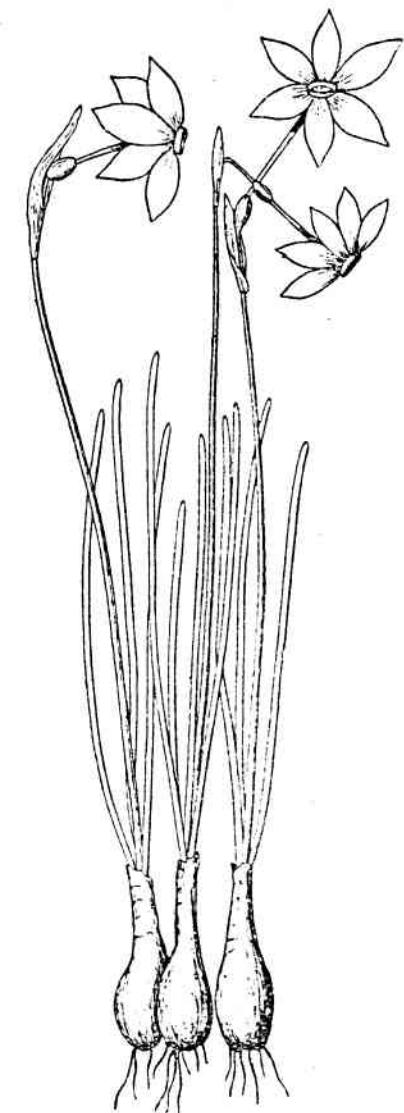
Narcissus stellaris este o specie care, în Depresiunea Făgărașului, este legată de umiditate accentuată. Astfel ea a mai fost întâlnită în sphagnetul de la Arpașul-de-Jos și într-o mlaștină turboasă de la nord-vest de comuna Bucium (raionul Făgăraș).

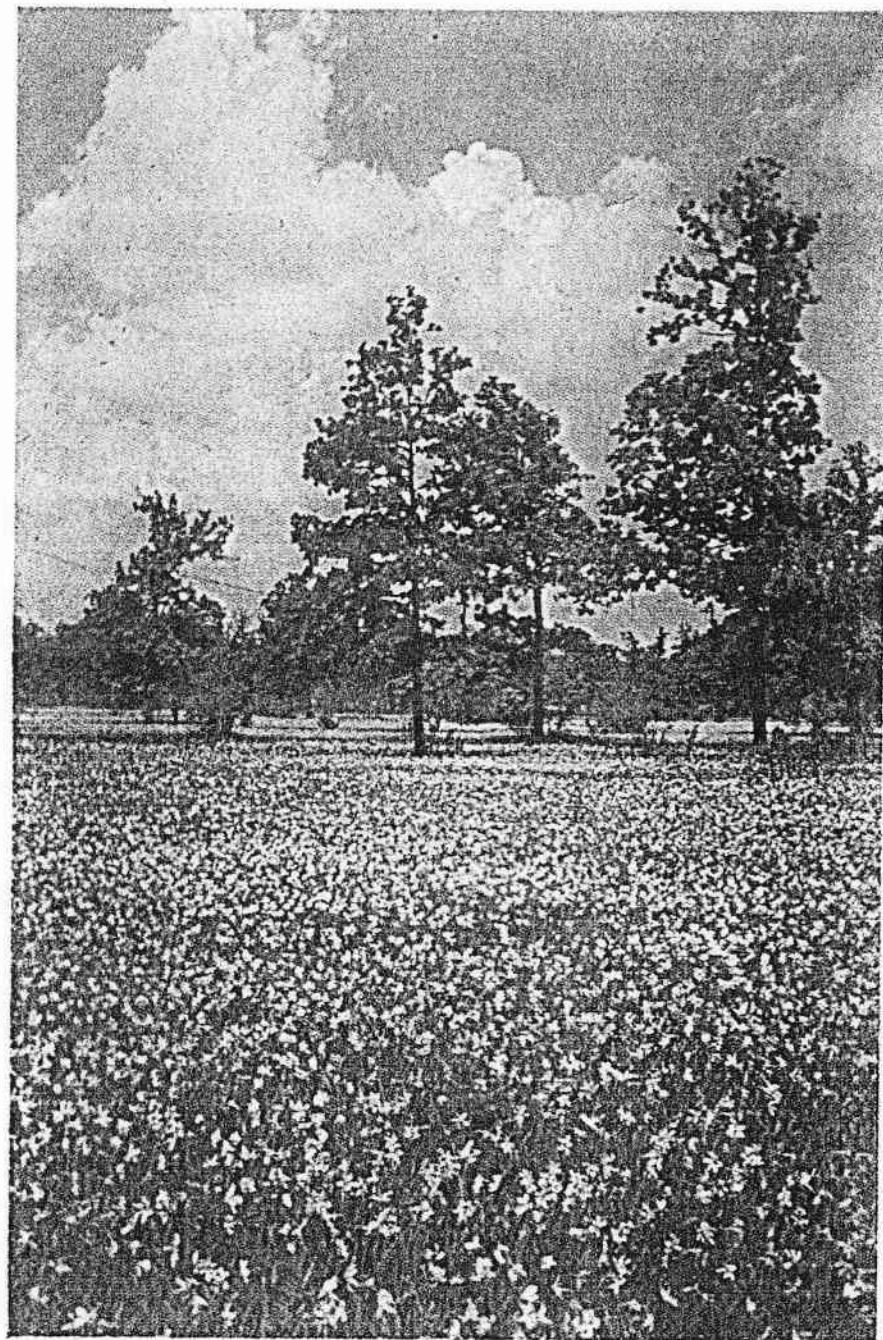
În Dumbrava Vadului fitocenozele (indivizii de asociație) în care *Narcissus stellaris* (fig. 5), are cel mai mare coeficient de abundență + dominanță, sunt pe locuri joase. Ea populează în general locurile depresionare umede, specia răriindu-se pe măsură ce terenul se ridică. Un exemplu foarte demonstrativ se observă într-o veche văiugă colmatată sau un vechi sănăt; pe fundul văiugii, *Narcissus stellaris* se dezvoltă masiv, în timp ce pe cele două maluri, abia pronunțate, numărul indivizilor descrește treptat pînă ce dispără.

Fig. 3. — Narcise (*Narcissus stellaris Haw.*).

În toate cazurile, la Dumbrava Vadului, suprafețele ocupate de asociație sunt pe locuri cel puțin parte din zi umbrite, încât abundența + dominanța maximă pentru *Nardus stricta*, nu va depăși niciodată coeficientul 4. De altfel în nici o parte din Depresiunea Făgărașului, acest coeficient nu este depășit, chiar în locurile complet luminate. Deci *Narcissus stellaris* va avea condiții ca să se poată menține, iar asociația va dăinui, în cel mai rău caz, atît timp cât va dăinui vegetația arborescentă cu lumișuri mari. De altfel, *Nardus stricta*, cind se dezvoltă în condiții de mlaștină joasă, cu exces de umezeală, nu formează asociații masive. Numai după drenarea mlaștinei asociația se va putea îndesi..

Cind privești de departe ***Nardeto-Molinietum-Narcissetosum stellaris***, ai impresia că această asociație este constituită exclusiv din *Narcissus stellaris*. Realitatea este însă că fondul este format din *Nardus stricta* în amestec cu alte specii,

*Poienile cu narcise de la Dumbrava Vadului în plină înflorire
(foto Val. Pușcariu).*

dintre care nelipsite sunt: *Luzula campestris*, *Ranunculus acer*, *Potentilla tormentilla*, *Veratrum album*, *Rumex acetosa*, *Anthoxanthum odoratum* etc.

În această asociație (tabloul nr. 1) întâlnim faciesuri care indică diferite stadii de evoluție, ex.: facies cu *Festuca rubra* (rel. 35), facies cu *Juncus effusus* (rel. 37); primul ca evoluție regresivă de la pădure spre asociația noastră și celălalt evoluție de la loc umed spre *Nardetum*, în care abia începe să se instaleze *Narcissus stellaris*.

Asociația cu *Narcissus stellaris* este cu mult mai răspândită la noi, atât la altitudine joasă: Bucium, Avrig, în marginea vestică a Tîrgu-Jiului, Caransebeș,

Fig. 4.—Fineată cu specii de munte (*Veratrum album*, *Polygonum bistorta* etc.) printre poienile cu coprine (foto Val. Pușcariu).

precum și la altitudini mai mari în subzona molidului: pe Gîrbova, Penteleu, Piatra Cetii (Munții Apuseni) etc. Acolo sunt alte variante care nu au fost cercetate de noi.

Această asociație se întâlnește de altfel în tot lanțul Carpaților. G. Hegi spune că planta care în Carpații estici crește prin mlaștini joase, pe văi și în pajiști umede, trece în **Molinietum**. Împreună cu ea indică un lot de plante, după Farmer și Richardson, care apar și în ridicările noastre: *Deschampsia caespitosa*, *Molinia coerulescens*, *Veratrum album*, *Polygonum bistorta*, *Orchis latifolia*, *O. morio*, *Caltha palustris* etc.

laeta, *Lychnis flos-cuculi*, *Sanguisorba officinalis*, *Trollius europaeus*, *Erythronium dens canis*, *Succisa pratensis*, *Scorzonera humilis*, *Myosotis palustris*, *Cirsium rivulare*. Asemănarea este mare, însă din listă lipsește *Nardus stricta*. Ar fi interesant să putem pune în paralelă asociația noastră de aici cu cea din alte părți, cu care sigur are o foarte mare asemănare.

Hegi 1909¹⁾ prezintă și o fotografie din Elveția (de la Avants) care are un aspect cu totul asemănător cu acel al poienilor cu coprini de la Dumbrava Vadului.

Pe locurile mai ridicate, scurse, se evidențiază în vegetație asociația de *Genista sagittalis*, aşa cum reiese din următoarele notări:

<i>Genista sagittalis</i>	+1	+1	3.2	3.2	2.1	2.2	2.2
<i>Antennaria dioica</i>	1.1	1.1	2.2	+1	2.2	+1	+1
<i>Bruckenthalia spiculifolia</i>	1.1	2.2	1.1	.	.	.	+1
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	1.1	1.1	1.1	+1	+1	1.1	+1
<i>Galium vernum</i>	.	+1	1.1	+1	1.1	+1	+1
<i>Ranunculus acer</i>	+1	+1	+1	+1	.	.	.
<i>Helianthemum nummularium</i>	+1
<i>Hypochoeris radicata</i>	.	+1	+1	+1	.	.	.
<i>Betonica officinalis</i>	.	+1	+1	+1	+1	+1	+1
<i>Ajuga reptans</i>	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
<i>Polytrichum commune</i>	+1
<i>Myosotis caespitosa</i>	.	+1	+1	+1	+1	.	.
<i>Genista tinctoria</i>	.	+1	+1	+1	+1	.	+1
<i>Briza media</i>	.	+1	+1	.	+1	+1	.
<i>Carex pallescens</i>	.	+1	+1	.	+1	.	.
<i>Juncus effusus</i>	.	+1	.	.	+1	+1	+1
<i>Hieracium pilosella</i>	.	+1	+1	+1	+1	+1	+1
<i>Potentilla tormentilla</i>	+1	+1	+1	+1	+1	+1	+1
<i>Festuca rubra</i>	.	+1	+1	+1	+1	+1	+1
<i>Veronica officinallis</i>	+1
<i>Rumex acetosa</i>	+1	+1	+1	.	+1	.	.
<i>Nardus stricta</i>	2.2	1 1	1 1	1.1	1.1	.	.
<i>Molinia coerulea</i>	.	2 2	1 1
<i>Melampyrum pratense</i>	+1
<i>Platanthera bifolia</i>	+1
<i>Campanula patula</i>	.	.	+1	.	.	.	+1
<i>Serratula tinctoria</i>	.	.	+1	.	+1	.	+1
<i>Polygala vulgaris</i>	+1	+1	+1	+1	+1	+1	.
<i>Viscaria vulgaris</i>	.	.	+1	.	.	+1	+1
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	.	.	+1	.	1.1	.	.
<i>Sieglungia decumbens</i>	.	.	.	1.1	.	.	.
<i>Peucedanum oreoselinum</i>
<i>Luzula campestris</i>	1.1	.	.	+1	.	+1	.
<i>Veronica chamaedrys</i>	+1	.	+1	+1	+1	1.1	+1
<i>Orchis morio</i>	.	.	.	+1	.	.	.
<i>Hieracium baubini</i>	.	.	.	+1	.	.	.
<i>Lysimachia vulgaris</i>	.	.	.	+1	.	.	.
<i>Narcissus stellaris</i>	.	.	.	+1	.	.	.
<i>Hypericum maculatum</i>	.	.	.	+1	.	.	.
<i>Gladiolus imbricatus</i>	.	.	.	+1	.	.	.
<i>Salix cinerea</i>	.	.	+1	.	+1	.	.
<i>Chrysanthemum leucanthemum</i>	.	+1	.	.	+1	.	.
<i>Plantago lanceolata</i>	.	+1	.	.	+1	.	.
<i>Succisa pratensis</i>	+1	.	.

¹⁾ Hegi G., *Illustrierte Flora von Mitteleuropa*. Vol. II, p. 317.

<i>Trifolium pratense</i>	+.1	.	.
<i>Rhinanthus crista-galli</i>	+.1	.	.
<i>Rumex acetosella</i>	+.1	.	.
<i>Thymus montanus</i>	+.1	+.1	.	.	.	+.1	+.1	.
<i>Trifolium procumbens</i>	+.1	.	.
<i>Holcus lanatus</i>	+.1	+.1	.	.

În profilul de sol (fig. 6), se vede o gleizare profundă care justifică prezența unor specii de locuri mai mult sau mai puțin mlăștinoase, ca: *Molinia coerulea*, *Potentilla tormentilla*, *Lychnis flos-cuculi* și *Salix cinerea*.

Drenarea superficială, mai accentuată, este indicată de *Genista sagittalis*, *Festuca rubra*, *Nardus stricta*, *Luzula campestris* etc.

Foarte important aici este prezența speciei alpine *Bruckenthalia spiculifolia*, care de cele mai multe ori este întovărășită de *Antennaria dioica*, specie alpină-subalpină.

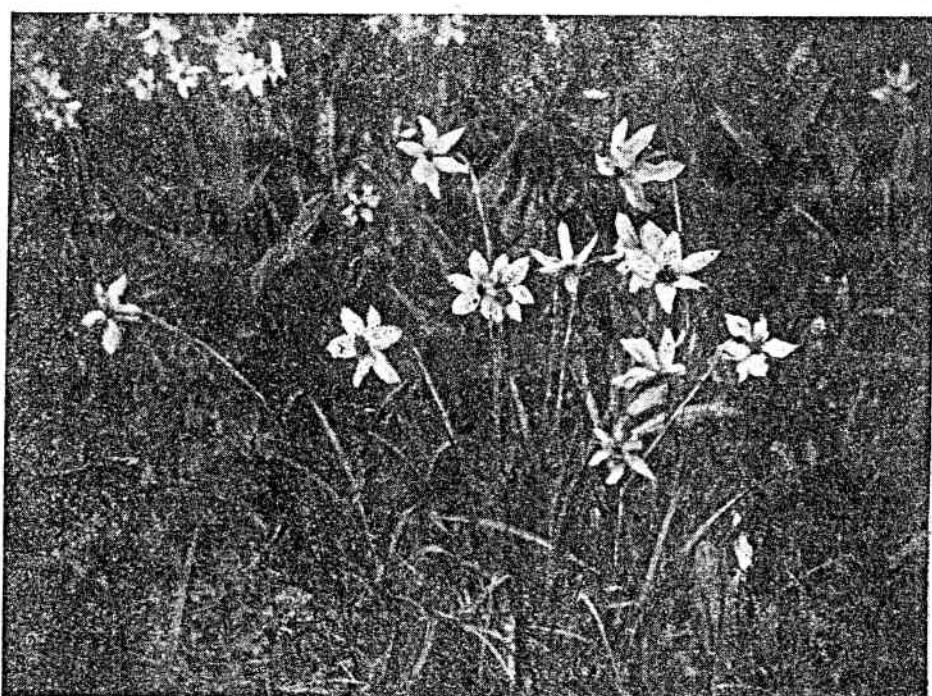

Fig. 5. — Narcise, văzute de aproape (foto Val. Pușcariu).

Bruckenthalia spiculifolia, element carpato-balcanic, înlocuiește în munții noștri, mai ales de la vest de curbura Carpaților, pe *Calluna vulgaris*. Este o specie de locuri acide cantonată de obicei în zona jneapăului, care aici apare la o înălțime de numai 480 m. Este sigur vorba de o compensare de factori, care în caz de soluri acide, de precipitații abundente, deci de presiune atmosferică scăzută și de o umiditate atmosferică abundantă în timpul anului, face ca factorul altitudine să fie înlocuit. Această situație se întâlnește de altfel în toată Cîmpia Făgărașului; un caz analog ne-a fost semnalat și din Depresiunea Horezu de către ing. S. t. Cîrstea și N. R. o. m. a. n.

Tot pe locuri scurse se întâlnește asociația de *Festuca rubra*, însă pe suprafețe mai restrînse. Componența este mult asemănătoare cu cea de mai sus. Se pare că ea este primul stadiu de vegetație ierboasă stabilă, instalat după tăierea sau rărirea

pădurii. În această situație apare și *Veratrum album* din poienile pădurii de fag și de molid.

În unele lumișuri, mici și mari, apare destul de masiv asociația de locuri mlăștinoase, de *Juncus effusus* cu *Agrostis canina*, în diferite stadii de evoluție.

Dăm mai jos cîteva relevouri:

<i>Juncus effusus</i>	3.3	3.3	2.2	2.2	2.1	2.1
<i>Agrostis canina</i>	2.2	+.1	2.2	1.1	1.1	1.1
<i>Carex buckii</i>	1.1	2.2	1.1	+.1	.	+.1
<i>Ranunculus acer</i>	+.1	2.2	+.1	+.1	+.1	+.1
<i>Nardus stricta</i>	.	.	.	3.3	2.2	1.1
<i>Molinia coerulea</i>	.	.	.	2.1	2.1	+.1
<i>Myosotis palustris</i>	.	+.1	+.1	+.1	1.1	+.1
<i>Polygonum bistorta</i>	.	.	+.1	+.1	1.1	+.1
<i>Galium palustre</i>	.	+.1	+.1	+.1	+.1	+.1
<i>Narcissus stellaris</i>	.	+.1	+.1	1.1	+.1	1.1
<i>Succisa pratensis</i>	+.1	+.1	.	+.1	.	1.1
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	+.1	.	+.1	+.1	+.1	+.1
<i>Lychnis flos-cuculi</i>	+.1	+.1	+.1	+.1	+.1	+.1
<i>Carex leporina</i>	+.1	+.1	1.1	+.1	+.1	+.1
<i>Potentilla tormentilla</i>	+	+.1	+.1	+.1	+.1	+.1
<i>Carex pallescens</i>	+.1	+.1	+.1	+.1	1.1	+.1
<i>Betonica officinalis</i>	.	.	+.1	+.1	+.1	1.1
<i>Rumex acetosa</i>	.	.	+.1	+.1	+.1	1.1
<i>Ajuga reptans</i>	+.1	.	+.1	+.1	+.1	+.1
<i>Sanguisorba officinalis</i>	.	+.1	+.1	+.1	+.1	+.1
<i>Holcus lanatus</i>	.	.	.	+.1	+.1	+.1
<i>Quercus robur</i>	.	.	.	+.1	+.1	+.1
<i>Populus tremula</i>	.	.	.	+.1	+.1	.
<i>Salix cinerea</i>	+.1	+.1	+.1	+.1	+.1	+.1
<i>Viburnum opulus</i>	.	.	.	+.1	.	+.1
<i>Rosa canina</i>	.	.	.	+.1	.	+.1
<i>Caltha laeta</i>	.	+.1	+.1	.	.	+.1
<i>Carex stellulata</i>	.	.	+.1	.	.	.
<i>Veratrum album</i>	.	.	+.1	+.1	+.1	+.1
<i>Juncus articulatus</i>	.	.	1.1	.	.	+.1
<i>Iris sibirica</i>	.	+.1
<i>Ranunculus repens</i>	+.1	+.1
<i>Lysimachia vulgaris</i>	.	.	.	+.1	.	+.1
<i>Polytrichum commune</i>	1.1	+.1	1.1	1.1	1.1	1.1
<i>Mușchi (diversi)</i>	.	.	1.1	1.1	2.2	1.1
<i>Ranunculus auricomus</i>	.	+.1	+.1	.	+.1	+.1
<i>Cardamine rivularis</i>	+.1
<i>Lytrum virgatum</i>	+.1
<i>Euphorbia palustris</i>	+.1

În această situație speciile de umezeală sunt cele mai multe, atât cele ierboase cât și cele lemnoase.

Înmăștinirea este superficială, datorită prezenței unui strat impermeabil (de glei) situat la mică adâncime. În realitate pînza freatică este la o adâncime mai mare de 7 m.

În această asociație apare, nu prea des, *Iris sibirica* cu splendidele lui flori albastre.

Vegetația de mlaștină cu *Carex buckii*, deci de umiditate mai mare, sau cea de turbărie incipientă, cu *Sphagnum*, dar cu stadii în care *Carex stellulata* formează

pîlcuri, evoluează pe de o parte către **Molinietum**, iar pe de alta către asociații de plante lemnoase de: *Frangula alnus*, *Viburnum opulus*, *Salix cinerea* și *S. rosmarinifolia*, în care se instalează *Populus tremula* și apoi *Quercus robur*.

Fig. 6. — Profil de sol din Dumbrava Vadului. *Sol podzolic bryngălburi pseudogleizat* (foto I. Șerbănescu).

Prin intervenția permanentă a omului, vegetația ierboasă cosindu-se în fiecare an, puieții sănt și ei cosiți încît dumbrava se va menține; doar vegetația ierboasă va evoluă poate cu timpul.

Pentru a urmări această evoluție, am înregistrat vegetația în totalitatea ei, încît mai tîrziu se va putea constata cum ea va evoluă în timp.

Dintre celealte grupări, demnă de amintit este asociația de *Festuca rubra* cu *Scorzonera humilis*, din care dăm aci două ridicări:

<i>Festuca rubra</i>	2.2	2.2	<i>Ranunculus polyanthemus</i>	.	+.1
<i>Scorzonera humilis</i>	2.2	2.2	<i>Trifolium alpestre</i>	.	+.1
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	2.2	1.1	<i>Hypochaeris</i> sp.	.	+.1
<i>Myosotis palustris</i>	+.1	1.1	<i>Trifolium dubium</i>	.	+.1
<i>Potentilla tormentilla</i>	+.1	+.1	<i>Polygala vulgaris</i>	.	+.1
<i>Rumex acetosa</i>	+.1	+.1	<i>Rhinanthus crista galli</i>	.	+.1
<i>Luzula campestris</i>	+.1	+.1	<i>Genista sagittalis</i>	.	+.1
<i>Lycchnis flos-cuculi</i>	+.1	+.1	<i>Quercus robur</i>	2.2	1.1
<i>Betonica officinalis</i>	+.1	+.1	<i>Crataegus monogyna</i>	.	+.1
<i>Ajuga reptans</i>	+.1	+.1	<i>Narcissus stellaris</i>	.	+.1
<i>Holcus lanatus</i>	+.1	+.1	<i>Ranunculus auricomus</i>	.	+.1
<i>Melampyrum pratense</i>	+.1	+.1	<i>Orchis maculata</i>	.	+.1
<i>Genista tinctoria</i>	+.1	+.1	<i>Serratula tinctoria</i>	.	+.1
<i>Polytrichum commune</i>	1.1	1.1	<i>Hieracium bauhini</i>	.	+.1
<i>Poa nemoralis</i>	.	+.1	<i>Veratrum album</i>	.	+.1
<i>Chrysanthemum leucanthemum</i>	+.1	+.1	<i>Ranunculus acer</i>	.	+.1
<i>Galium vernum</i>	+.1	+.1	<i>Frangula alnus</i>	.	+.1

Din acestea se observă cum *Festucetum rubrae*, după rărirea pădurii, printr-un început de înmlăștinire, capătă un facies de tranziție cu *Potentilla tormentilla*, *Myosotis palustris*, *Lycchnis flos-cuculi*, *Ajuga reptans*, toate fiind specii de umezeală. În acest stadiu *Scorzonera humilis* pare a fi în optimum, deci are nevoie de o umiditate cu mult mai accentuată decât *Festuca rubra*, care în fond caracterizează soluri podzolite permeabile.

Dumbrava Vadului este un monument al naturii în adevăratul înțeles al cuvîntului, iar localnicii l-au păstrat și considerat ca atare. În ultimul timp numărul celor ce doresc să se desfete în poienile minunate crește uimitor și de aceea se pune problema ocrotirii acestui monument. Zeci de mii de vizitatori vin aici în fiecare an. Vizitatorii, vin să admire frumusețea și petrec scurtul timp în mijlocul naturii, desfătindu-se, culegînd flori care să le amintească cu plăcere de frumoasele clipe; într-adevăr amintirea acestor minunății rămîne neștearsă.

Se impune ocrotirea acestei păduri pe de o parte pentru păstrarea unor peisagii naturale încîntătoare iar pe de alta pentru însemnatatea ei din punct de vedere al istoriei vegetației, aceasta fiind unica pădure de stejar (*Quercus robur*) păstrată în Depresiunea Făgărașului; în ea fiind concentrată cea mai mare parte din speciile și asociațiile de plante din această depresiune.

ПОЛЯНА НАРЦИССОВ В ДУМБРАВА-ВАДУЛУЙ

КРАТКОЕ СОДЕРЖАНИЕ

Автор подробно описывает растительность в лесу Думбрава-Вадулуй, расположенному в Фэгэрашской котловине (Трансильвания) и объявлена памятником природы из-за исключительного изобилия в нем нарциссов (*Narcissus stellaris*).

В этом лесу с обширными прогалинами встречается одна из наиболее интересных и красивых ассоциаций растений, которую автор называет «*Nardeto-Molinietum-Narcissetosum stellaris*».

Ассоциация располагается в неглубоких впадинах, где вследствие наличия водонепроницаемого слоя почва заболочена.

На большинстве полян в мае цветет в изобилии *Narcissus stellaris*.

Лес дает убежище и другим ассоциациям, которые размещаются в нем в соответствии с имеющимися количествами почвенной воды и света.

В более затененных местах изобилуют виды, характерные для зоны буков.

Там же, где вследствие естественного дренажа почва имеет низкую влажность, выделяется ассоциация *Nardus stricta*, в которой *Narcissus stellaris* либо отсутствует, либо встречается весьма редко. Взамен, в этих местах растут группами два альпийских растения: *Bruckenthalia spiculifolia* и *Antennaria dioica*, среди которых обязательно встречается вид *Genista sagittalis*.

Bruckenthalia spiculifolia балкано-карпатский вид вересковых *Ericaceae*, заменяет в Западных Карпатах *Calluna vulgaris*, являющийся атлантическим видом, ареал которого в Румынии доходит лишь до Мэгуря-Одбештилов.

Присутствие этих альпийских видов на высоте 450 м над уровнем моря объясняется совместным влиянием таких факторов, как повышенная влажность воздуха, обилие осадков и сильно оподзоленная почва.

На низких заболоченных участках встречается ассоциация, состоящая из *Juncus effusus* и *Agrostis canina*, причем как переходная стадия к ассоциации с *Nardus stricta*, в некоторых местах появляется небольшими пятнами также и *Sphagnum*.

Ассоциация с *Narcissus stellaris* возникла в Думбрава-Вадулуй вследствие частичного истребления леса. Благодаря наличию водонепроницаемого слоя в почве, исчезновение деревьев на больших поверхностях вызвало процесс заболачивания. Первой появилась ассоциация с *Festuca rubra*, которая постепенно эволюционировала к ассоциации с *Juncus effusus*, а на болотах даже к ассоциации *Sphagnum*.

Так как поселившаяся травянистая растительность снизила с течением времени количество почвенной влаги, то создались оптимальные условия для появления ассоциации: *Nardeto-Molinietum-Narcissetosum stellaris*.

ОБЪЯСНЕНИЕ РИСУНКОВ

Рис. 1. — Поляны нарциссов в Думбрава-Вадулуй. В глубине Фэгэрашские горы (фото Ж. Фишер).

Рис. 2. — Схема природного заповедника в Думбрава-Вадулуй.

Рис. 3. — Нарциссы (*Narcissus stellaris* Haw.)

Рис. 4. — Луг с горными видами растений (*Veratrum album*, *Polygonum bistorta* и др.), расположенный между полян нарциссов (фото Вал. Пушкариу).

Рис. 5. — Нарциссы, вид вблизи (фото Вал. Пушкариу).

Рис. 6. — Почвенный профиль в Думбрава-Вадулуй. Подзолистая желтовато-бурая ложнооглеенная почва (фото И. Шербенеску).

Рис. (цветной) — Поляны нарциссов в Думбрава-Вадулуй, в полном расцвете (фото Вал. Пушкариу).

LES CLAIRIÈRES À NARCISSES DE LA DUMBRAVA VADULUI

RÉSUMÉ

L'auteur procède à une étude détaillée de la végétation de la forêt Dumbrava Vadului (Dépression de Făgăraș, Transylvanie), mise sous la protection légale pour servir de lieu de récréation.

Cette forêt, aux vastes clairières, où fleurissent au mois de mai à profusion les narcisses (*Narcissus stellaris*), abrite l'une des plus intéressantes associations végétales, que l'auteur désigne sous le nom de *Nardeto-Molinietum-Narcissetosum stellaris*. L'association est installée dans des dépressions peu profondes qu'une couche imperméable rend marécageuses.

La forêt abrite d'autres associations encore, réparties selon la teneur en eau du sol et la quantité de lumière dont elles disposent. Dans les endroits ombreux on voit abonder les espèces propres à la zone du hêtre.

Là où le drainage naturel a fait perdre de l'humidité du sol, c'est l'association de *Nardus stricta* qui prospère, tandis que *Narcissus stellaris* y est très rare ou complètement absent. On y voit croître par contre, en touffes, deux plantes alpines : *Bruckenthalia spiculifolia* et *Antennaria dioica*, toujours accompagnées de *Genista sagittalis*.

La présence de ces espèces alpines à une altitude de 450 m est due à l'action de certains facteurs compensateurs tels que l'humidité atmosphérique, les précipitations abondantes et le sol nettement podzolisé.

Dans les terrains bas et marécageux on trouve l'association *Juncus effusus* — *Agrostis canina* et des phases de transition vers l'association de *Nardus stricta*; on voit parfois apparaître de petits tapis de *Sphagnum*.

L'association de *Narcissus stellaris* a fait son apparition dans la Dumbrava Vadului par suite d'un déboisement partiel. La disparition des arbres sur de vastes surfaces, jointe à la présence d'une couche de terre imperméable, a donné naissance à des marécages. La première association qui s'y est installée, *Festuca rubra*, a évolué régressivement vers l'association de *Juncus effusus* et même vers le marécage de *Sphagnum*.

La végétation herbacée a réussi, à la longue, à diminuer la teneur en eau du sol et à créer ainsi des conditions favorables à l'association **Nardeto-Molinietum-Narcissetosum stellaris**.

EXPLICATION DES FIGURES

Monts Făgăraș (photo J. Fischer).

Fig. 1. — Les clairières à narcisses de la Dumbrava Vadului, avec, au fond, les

Fig. 2. — Carte de la réserve naturelle de la Dumbrava Vadului.

Fig. 3. — Narcisses (*Narcissus stellaris* Haw.).

Fig. 4. — Herbage comprenant des espèces alpines (*Veratrum album*, *Polygonum bistorta*, etc.), entre les clairières à narcisses (photo Val. Pușcariu).

Fig. 5. — Narcisses vus de près (photo Val. Pușcariu).

Fig. 6. — Coupe de terrain à la Dumbrava Vadului: sol podzolisé brun-jaune, pseudo-glaisé (photo I. Serbănescu).

Planche (en couleurs). — Les clairières à narcisses de la Dumbrava Vadului, en pleine floraison (photo Val. Pușcariu).

BIBLIOGRAPHIE

- 1929 Borza A.I., *Vegetația și Flora Ardealului*, «Transilvania», Crișana, Maramureș, I.
1939 Buia A.I., *Material pentru studiul finețelor și pășunilor din regiunea Satul Mare-Sălaj*.
Bul. Fac. de Agron. Cluj, vol. VIII.
1940 — Referat asupra pădurii Dumbrava Vadului. Bul. Comisia Monumentelor Naturii, An. VII, nr. 1—4, p. 8—9.
1938 Enculescu P., *Harta zonelor de vegetație a României în legătură cu solurile*. Inst. Geol. al României.
1952—1958 Flora R.P.R., Acad. R.P.R., vol. I—VI.
1909 Hegi G., *Illustrierte Flora von Mitteleuropa*. Viena.
1898—1908 Pax F., *Grundzüge der Pflanzenverbreitung in den Karpathen*. Leipzig.
1939 Prodan I., *Flora pentru determinarea și descrierea plantelor ce cresc în România*. Cluj.
1943 Safta I., *Contribuții la studiul fitosocial al pășunilor din Munții Carpați*. Contrib. Bot., Cluj-Timișoara, t. IV, fasc. 14.
1940 Săvulescu Tr., *Der biogeographische Raum Rumäniens*. Anal. Fac. Agron., București, vol. I.

Nardeto-Molinictum-Narcissetos

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
<i>Narcissus stellaris</i>	4.4	4.4	3-4.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.2	2-3.3	3.3	2-3.2
<i>Nardus stricta</i>	2.2	+1.1	1-2.2	1-2.2	+1.1	2.2	2-3.3	2-3.3	1.1	.4.4	2-3.3	2-3.3	3.3	2-3.3	2.2	+1.1	2-3.3	3-4.4
<i>Molinia coerulea</i>	.1	.1	+1.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1
<i>Luzula campestris</i>	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1
<i>Ranunculus acer</i>	.1	.1	+1.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1
<i>Potentilla tormentilla</i>	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1
<i>Veratrum album</i>	.	.1	.1	.1	.1	.1	.	+1.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	+1.1	2.2	1.1	.1
<i>Rumex acetosa</i>	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1
<i>Ajuga reptans</i>	.1	.1	.	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.	.1	.1	.1
<i>Anthoxanthum odoratum</i>	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.	.1	.1	.1	.1	.1	.	.1	.1	.1
<i>Betonica officinalis</i>	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.	.	.1	.	.1	.1	.1	.	.1	.1	.1
<i>Carex pallescens</i>	.1	.	.1	.	.1	.1	.1	.	.1	.	.	.1	.1	.	.1	.1	.1	.1
<i>Myosotis palustris</i>	.	1.1	.1	.1	.1	.1	.1	.1	.	.1	.1	.	.1	.	.1	.	.1	.1
<i>Lycchnis flos-cuculi</i>1	.1	.1	.11	.1	.1
<i>Ranunculus auricomus</i>	.	.1	.	.1	.1	.	.	.1	.1	.	.1	.1	.1	.1	.1	.	1.1	.1
<i>Polygonum bistorta</i>	.	.1	.	.1	.	.	.1	.	.	.1	.1	.	.1	.1	.	.	.1	.1
<i>Sanguisorba officinalis</i>	.	.1	.	.1	+1.1	.	+1.1	.1	.	.	.1	.	.	.1
<i>Genista tinctoria</i>	.1	-	.1	.	.	.1	.1	.	.11	.1	.	.	.1	.1
<i>Festuca rubra</i>	.	.1	.	.1	.1	.1	.1	.	.11	.1	.	.1	.	.1
<i>Juncus effusus</i>1	.	.	.11	.1	.	.
<i>Succisa pratensis</i>111	.	.
<i>Agrostis canina</i>1	.	.
<i>Serratula tinctoria</i>11
<i>Galium vernum</i>	.	.111	.	.	.1	.
<i>Scorzonera humilis</i>	.1	.	.1	1.1	.	.	.1	.1
<i>Lysimachia vulgaris</i>1	.	.
<i>Holcus lanatus</i>1	.	.
<i>Rhinanthus rumelicus</i>1	.	.
<i>Viola pumila</i>	.1	.	.	.1	.1	.1	.	.	.11	.	.	.1	.
<i>Salix rosmarinifolia</i>
<i>Muschi</i>1	1.1	1.1	1.1

În 4 relevuri: *Carex leporina* (17, 18, 24, 37); *Orchis maculata* (3, 16, 26, 36); *Myosotis silvatica* (14, 26, 32, 36).

În 3 relevuri: *Galium palustre* (28, 32, 37); *Polytrichum commune* (14, 15, 17); *Chrysanthemum leucanthemum* (7, 16, 35); *Trollius europaeus* (28, 29, 37).

În 2 relevuri: *Carex caespitosa* (18, 24); *Briza media* (16, 27); *Trifolium pratense* (16, 35); *Populus tremula* (puică) (17, 31); *Platanthera bifolia* (16, 33); *Quercus robur* (17,

În 1 relevu: *Hypochoeris radicata* (35); *Juncus conglomeratus* (16); *Carex stellulata* (16); *Prunella vulgaris* (35); *Ranunculus flammula* (16); *Trifolium dubium* (33); *Veronica officinalis*

Tabloul nr. 1

Nardeto-Molinietum-Narcissetosum Stellaris

(28, 29, 37).

folia (16, 33); *Quercus robur* (17, 34); *Anemone ranunculoides* (25-29); *Hieracium pilosella* (24-28)

lami dubium (33); *Veronica officinalis* (37); *Deschampsia cespitosa* (37); *Cirsium heterophyllum* (37).

(35); *Ceratodon purpureus* (37), *Deschampsia caespitosa* (37); *Cinosurus cristatus* (35); *Hypericum bumelianum* (7).